

T.C.
ÇEVRE, ŞEHİRCİLİK VE İKLİM DEĞİŞİKLİĞİ BAKANLIĞI
Strateji Geliştirme Başkanlığı

29 Ocak 2025

Sayı :30824082-610-11629858
Konu :Yazılı Soru Önergeleri

TÜRKİYE BÜYÜK MİLLET MECLİSİ BAŞKANLIĞINA

Milletvekillerimiz tarafından şahsıma yöneltilen ve ilişik listede; TBMM Esas numaraları ve konuları belirtilen yazılı soru önergeleri incelenmiş olup, söz konusu önergelerde yer alan hususlara ilişkin cevaplarımız ekte sunulmuştur.

Bilgilerinizi ve gereğini arz ederim.

Murat KURUM
Bakan

EK:

-Dosya (1 Takım)

**GAZİANTEP MİLLETVEKİLİ
SAYIN SEVDA KARACA'NIN
TBMM 7/12255 ESAS SAYILI
YAZILI SORU ÖNERGESİNE
İLİŞKİN SORULAR VE CEVABI**

7/12255 GK 155

SORULAR

Hatay'ın Samandağ ilçesine bağlı Atatürk Mahallesi ve Yeşilada Mahallesi arasında yapımı süren Hazır Beton Üretim Santrali (Santral), çevreye ve halk sağlığına vereceği zarar nedeniyle kent sakinleri tarafından istenilmemektedir.

Hazır beton santrali kuruluş yeri ve standartları kanun, yönetmelik, genelge, kararnamelerle belirlenmiştir. Alınan bilgilere göre santral için 90 metreküp/saat için "ÇED gerekli değil" raporu alınmış ve santral üretime hazır hale gelmiştir. Ancak eşik değer 100 metre küp/saat için alınan karardan sonra kaçak şekilde 360 metreküp/saat santral kurulmuştur.

Söz konusu alan imar planında konut alanı olarak işaretlenmiştir. İmar planı konut olan alanda beton santralinin yapılması imar kanununa aykırı olmasına karşın ruhsat verilmiştir. Mevcut yapıyla tarım alanı, sanayi tesisleri, sulak alanlar, konutlar, meskenler, eğitim kurumları aynı havzada bulunmaktadır.

Yüzlerce öğrencinin öğrenim gördüğü Meryem Karaçaylı İlköğretim Okuluna yakın bir mesafede kurulan santralin yapısı, çalışma sistemi ve işleyişi gereği toz ve gürültü yayılımı yapacaktır. Ayrıca gece gündüz, her gün yüzlerce kamyonun girip çıkacağı bu beton santrali çevresindeki okul, öğrenciler, öğretmenler, okul çalışanları, öğrenci servisi, öğrenci velileri, evler ve işyerleri her gün toz ve gürültü içinde kalacaktır. Yüzlerce öğrencinin öğrenim gördüğü, onlarca öğretmenin ve çalışanın iş yeri olan, öğrenci velilerinin ve öğrenci servislerinin gelip gitmek zorunda olduğu bu yerde çok sayıda insan için başta akciğerin toz hastalıkları olarak bilinen pnömokonyozlara, solunum yolları hastalıklarına sebep olacaktır.

Gayrisihhi müessese olarak tanımlanan Santral aynı zamanda üretim sırasında kullanılan alternatif yakıtlar sonucu açığa çıkan gaz ve tozlar mevcut potansiyel yerüstü ve yeraltı su kaynaklarını kirlettiğinden bu kaynakların içme ve tarımsal sulama suyu olarak kullanılmasını ve tarımsal faaliyetleri olumsuz yönde etkileyecektir. Santral yoğun su tükettiği için sulak alan olan Asi Nehri eski yatağını kurutacaktır. Avusturya'dan ve Ege Üniversitesinden bilim insanlarının raporlarına göre nesli tükenmekte olan benekli kaplumbağanın son yaşam alanı olan ve araştırmaların devam ettiği canlı bir ekosistem olan eski Asi Nehri yatağı içindeki endemik canlılar ölecektir. Aynı şekilde zeytinlik, narenciye, seracılık, Samandağ biberi, maydanoz gibi bitkilerin üretimini yapan ülkemizin önemli gıda havzası olan Asi Nehri ovası büyük zarar görecektir.

Kent sakinleri, bütün bu sorunları detaylarıyla açıklayarak İl Milli Eğitim Müdürlüğüne ve İlçe Kaymakamlığına yazılı başvurular yapmışlarsa da sonuç alamamışlardır.

Bu bağlamda;

- 1) Söz konusu Hazır Beton Santrali mevzuata uygun bir şekilde mi yapılmaktadır? 90 metreküp/saat için alınan raporlar 360 metreküp/saatlik bir tesis inşa edildiği bilgileri doğru mudur? Bakanlığınız bu konuda denetim yapmış mıdır?
- 2) Beton santralinin yapıldığı alanın imar planı nedir? Konut olduğu ifade edilen alan için ruhsat verenler hakkında Bakanlığınız bir işlem başlatacak mıdır?
- 3) Okula ve işyerlerine çok yakın bir yerde inşa edilen bu Santralin öğrenciler ve bölgede bulunan diğer kişilerin sağlıklarına olası etkisi değerlendirilmiş midir? Oluşacak sağlık sorunlarının önlenmesi mümkün müdür? Bu konuda Bakanlığınızın nasıl çalışmaları bulunmaktadır?

4) Su yatağını kurutması, endemik türleri yok etmesi ve tarım üretimini bitirmesi risklerini barındıran bu santral için ÇED raporu neden alınmamıştır? Santralin çevreye olası etkileri nasıl ölçülmektedir?

CEVAP

Hatay Çevre, Şehircilik ve İklim Değişikliği İl Müdürlüğümüz tarafından dosyada yapılan inceleme ve ilgili kurumlardan alınan veriler neticesinde, söz konusu projenin, çevre üzerindeki muhtemel olumsuz etkilerinin, alınacak önlemler sonucunda ilgili mer'i mevzuat ve bilimsel esaslara göre kabul edilebilir düzeyde olduğunun belirlenmesi üzerine, projenin gerçekleşmesinde çevre açısından sakınca görülmediğini belirten "ÇED Gerekli Değildir Kararı 01.12.2023 tarihinde vermiştir.

Bahsi geçen proje için hazırlanmış olan Proje Tanıtım Dosyasında faaliyetin çevreye olası tüm etkilerinin yasal sınırlara düşürülmesi ve diğer kurumların mer'i mevzuatlarına riayet edilerek gerekli tüm izin ve belgelerin alınmadan hiçbir suretle faaliyete başlanmayacağına dair firmadan gerekli taahhütler alınmıştır.

Proje yerinin 1/100.000 ölçekli Çevre Düzeni Planındaki durumunu gösterir yazı Hatay Büyükşehir Belediyesinden alınmış olup; proje yerinin Çevre Düzeni Planı Dışında kaldığı belirtilmiş, ayrıca projenin değerlendirildiği tarih itibariyle Samandağ Belediyesinin 1/1.000 ölçekli Nazım ve Uygulama İmar Planı henüz yürürlükte olmayıp; Hatay Çevre, Şehircilik ve İklim Değişikliği İl Müdürlüğümüz teknik personeline yerinde yapılan incelemede de proje alanının yerleşim birimleri dışında, çevre yolu üzerinde olduğu, etrafında da irili ufaklı küçük sanayi tesislerinin bulunduğu, faaliyet alanının yerleşim birimleri içinde kalmadığı bitişğinde veya çok yakınında hassas yapı veya eğitim tesisi bulunmadığı tespit edilmiştir.

Hazır beton santralleri hazır betonun yapısı ve kalite güvenliği gereği kullanılacağı alana çok uzak bir mesafede kurulması risk yaratacağı (prizlenme süresi) için ve de Samandağ İlçesinin 6 şubat ve 20 şubat depremlerinde uğradığı yıkım dolayısıyla hazır betona olan yoğun ihtiyaçtan dolayı çok uzak bir mesafeye kurulamamaktadır. Tesisin kurulacağı alanda Hatay Çevre, Şehircilik ve İklim Değişikliği İl Müdürlüğümüzce de yapılan incelemede yer seçiminde yasal olarak herhangi bir engel veya mesafe şartı getiren mevzuat hükmü bulunmadığı tespit edilmiştir.

İlgi proje bir hazır beton santrali olup, faaliyet türü ve kapasitesi gereğince Çevresel Etki Değerlendirmesi Yönetmeliğine göre Ek-2 (Çevresel Etkileri Ön İnceleme Ve Değerlendirmeye Tabi Projeler) 'ye tabi olduğundan Proje Tanıtım Dosyası (PTD) hazırlanmış ve mevzuat gereği değerlendirme bu projeye göre yapılmıştır. PTD faaliyetin ilk adımı olup henüz tesis kurulmadan yapılan ve dosyadaki veriler ve bilimsel varsayımlardan, emsal hesaplamalardan yola çıkılarak bir karar verilmekte olup; proje dosyasında işletme yetkilisinin başta 2872 sayılı Çevre Kanunu ve bağlı tüm yönetmelikleri ile diğer kurumların meri mevzuatı gereği gerekli tüm izin ve belgeleri ve çevresel tedbirleri alacağına dair taahhütname alınmaktadır.

Ayrıca, ÇED Yönetmeliği kapsamında İl Müdürlüğümüze sunulan bu tarz projelerin değerlendirmesi yapılırken inşaat ruhsatı, yapı kullanım, iş yeri açma çalışma vb. Faaliyet sonrası alınması gereken hiçbir belge istenememekte olup; alınması gereken diğer izin ve belgeler ile 3194 sayılı İmar Kanunu kapsamında alınması gereken yapı kullanım izin belgeleri ile iş yeri açma çalışma ruhsatı ÇED kararı alındıktan sonra alınabilmektedir.

Proje dosyası incelenirken faaliyetin her aşamasında oluşması muhtemel her tür atık ve çevreye olabilecek etkinin minimize edilmesi için tüm mevzuatlar çerçevesinde alınması gereken tedbirlerin dosyada bulunması sağlanmış ve projenin hayata geçtikten sonra taahhüt edilen bu çevresel tedbirler ile diğer meri mevzuat çerçevesinde alması gereken izinlerin uygulanıp uygulanmadığı da Hatay Çevre, Şehircilik ve İklim Değişikliği İl Müdürlüğümüz teknik personeli tarafından denetlenecektir.

Diğer taraftan, bahsi geçen tesiste oluşması muhtemel toz emisyonları için tesiste toz bastırma sistemleri, jet filtreler kurdurulduğu gibi rüzgarla tozuma yapabilecek ince taneli malzemelerin çevreye zararını önlemek için de fiskiye sistemleri kurdurulmuş ve tesisten kaynaklanacak olan atıksuyun da geri dönüşümlü kullanılabileceğine dair Nevşehir Hacı Bektaş Veli Üniversitesinin Çevre Mühendisliği Bölümüne teknik uygunluk raporu hazırlanmış ve bu atıksuların tesis içinde yeniden kullanımı sağlanmıştır.

Bakanlığımızca yayınlanan 22.08.2023 tarih ve 2023/11 sayılı Geçici Faaliyet Belgesi Konulu Genelgede de deprem bölgesi olması dolayısıyla bu tür projelere Geçici Faaliyet İzin Belgesi verilebileceği belirtilmiştir.